

Beslutningsforslag nr. B 94. Fremsat den 10. februar 2000 af Anni Svanholt (SF), Jes Lunde (SF), Ole Sohn (SF) og Villy Søvndal (SF).

Forslag til folketingsbeslutning

om statslig indbetaling af arbejdsgiverbidrag under barselorlov m.v.

Folketinget opfordrer regeringen til at iværksætte initiativer, der kan øge kvinders pensionsopsparing.

Initiativerne bør omfatte følgende elementer:

1. Staten skal indbetale »arbejdsgiverbidraget« under graviditets-, barsel-, fædre- og forældreorlov, dvs. den dagpengeberettigede orlov, der afholdes før fødslen og indtil 26 uger efter fødslen, herefter kaldet »barselorlov«.
2. Staten skal indbetale »arbejdsgiverbidraget« under orlov til børnepasning.

Bemærkninger til forslaget

Beslutningsforslaget er en uændret genfremsættelse af B 139 fra folketingsåret 1998-99. Se Folketingstidende 1998-99, Tillæg A side 6040 og 6042.

Kønsulighederne på pensionsområdet hænger nøje sammen med kønsulighederne på arbejdsmarkedet, hvor kvinderne lønmæssigt halter efter mændene. Lønkløften, dvs. kvinders gennemsnitsløn i procent af mænds, har stort set ligget uændret på 83 pct. de sidste 20 år. Ligelønsloven fra 1976 og garantilønnen fra 1977 har tilsyneladende ikke formået at udjævne kløften.

Noget af forskellen kan henføres til uddannelses- og branchevalget, hvor gennemsnitslønnen i de typiske kvindefag er lavere end i mandefagene. Men det er langt fra hele forklaringen, jf. bilaget og Det Økonomiske Råds beregninger (Dansk Økonomi, efteråret 1996). Det Økonomiske Råds beregninger viser, at forskellen i livsindkomst mellem fuldtidsbeskæftigede mænd og kvinder med samme eller tilsvarende uddannelse er 15 pct. eller højere inden for stort set alle uddannelser. Kun blandt folkeskolelærere er forskellen på under 10 pct. Samme uddannelse sikrer med andre ord ikke samme indtjening over et helt arbejdsliv og dermed heller ikke samme muligheder for pensionsopsparing.

Hertil kommer forskellene i mænds og kvinders arbejdsmarkedstilknudning og fraværs mønsteret i bred forstand. Her skal blot nævnes:

Kvinder indtræder senere på arbejdsmarkedet end mænd og forlader det tidligere. Det indebærer, at de i gennemsnit vil spare kortere tid op end mænd og dermed have en mindre pensionsopsparing.

Kvinder har større fravær fra arbejdsmarkedet på grund af børnefødsler, barselorlov, orlov til børnepasning, højere sygelighed og arbejdsløshed. I disse perioder indbetales der typisk ikke til pension, medmindre man får fuld løn under barsel og sygdom, hvilket også mindsker kvindernes samlede opsparing.

Deltidsarbejde er mere udbredt blandt kvinder end mænd. Mere end to ud af tre deltidsbeskæftigede er i dag kvinder. Det trækker også i retning af en lavere opsparing for kvinder.

Optagelseskravene i pensionskasser med hensyn til alder og beskæftigelse inden for området – de såkaldte karensbestemmelser – varierer meget mellem kasserne. Det er især i overenskomster på det offentlige område i tilknytning til pensionsordninger med mange kvindelige medlemmer, at der stilles strenge karenskrav. F.eks. har HK'ere og KAD'ere skullet være 25 år og have haft beskæftigelse i 4 år inden for området for at blive omfattet af en StK.-pension. Til sammenligning skal man kun være 20 år og have været beskæftiget i 6 måneder inden for området for at blive omfattet en B&A-pension (bygge- og anlægsbranchen). De skrappe karenskrav i de kvindedominerede kasser betyder også kortere opsparingsperiode og dermed en lavere pensionsopsparing.

Endelig har fraværs mønsteret også betydning for lønnens størrelse og dermed indirekte for opsparingen. Perioder med arbejdsledelse, sygdom og barsel m.v. har tendens til at »sætte« sig efterfølgende i lønnen. Det skyldes, at lønnen i høj grad afhænger af erhvervs erfaringen. Fraværsperioderne reducerer erhvervs erfaringen og derigennem også lønnen. Kvinder på f.eks. barselorlov bliver så at sige ramt to gange.

Hvis kvinderne ikke i fremtiden skal blive de store tabere i alderdommen, er det uhyre vigtigt at få gjort noget ved de uligheder, der findes på arbejdsmarkedet i dag. Ulighederne kan næppe afskaffes fra den ene dag til den anden; det kræver formentlig et langt og sejt træk. Her må både fagbevægelsen, virksomhederne og regeringen medvirke aktivt og være deres ansvar bevidst.

Til en start foreslås det, at staten skal indbetale arbejdsgiverbidraget til pensionsordningen for de ansatte, der i dag får dagpenge under »barselorlov«. Det vil kunne løse nogle af problemerne med kvindernes dårlige opsparingsmuligheder.

Ligeledes foreslås det, at staten indbetaler »arbejdsgiverbidraget« til pension i perioder med orlov til børnepasning. Ydelsen ved børnepasningsorloven er så lav som 60 pct. af de maksimale dagpenge, hvilket svarer til ca. 5.000 kr. om måneden efter skat. For-

slagsstillerne finder, at kravet om egetbidraget til pensionen bør kompenseres via en forhøjet ydelse.

Endelig mener forslagsstillerne, at regeringen i samarbejde med arbejdsmarkedets parter bør arbejde

for, at karensreglerne bliver ophævet i alle overenskomster. Det er helt urimelige regler, som især rammer de lavestlønnede kvinder hårdt.

Skriftlig fremsættelse

Anni Svanholt (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om statslig indbetaling af arbejdsgiverbidrag under barselorlov m.v..

(Beslutningsforslag nr. B 94).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

Tabel 1. Kvinder, årlige gennemsnitslønninger for fuldtidsbeskæftigede, 1993.

Alder	Uddannelseslængde i antal år ud over grundskole					
	0	2	3	5	6	8
18-25	149.935	145.981	160.482	196.119	185.412	195.770
26-30	175.668	188.945	189.974	199.008	210.713	279.228
31-35	185.894	194.894	197.444	200.929	216.322	290.026
36-40	188.213	187.884	205.455	203.571	221.846	304.348
41-45	189.743	193.591	207.647	210.636	232.410	316.881
46-50	187.921	191.292	208.279	218.172	239.628	331.089
51-56	185.179	187.549	204.507	212.862	232.819	316.268
56-59	179.699	186.868	202.690	212.989	221.787	321.720

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens store modelbefolkning for 1993.

Tabel 2. Mænd, årlige gennemsnitslønninger for fuldtidsbeskæftigede, 1993.

Alder	Uddannelseslængde i antal år ud over grundskole					
	0	2	3	5	6	8
18-25	183.709	169.713	194.471	241.565	180.307	246.490
26-30	218.764	223.636	229.785	227.792	259.149	279.137
31-35	227.165	248.048	238.611	245.679	303.268	327.955
36-40	237.449	256.890	250.962	254.484	323.773	372.989
41-45	245.587	280.440	257.549	270.948	334.388	385.011
46-50	240.483	268.282	268.066	271.501	347.931	387.966
51-56	233.750	265.875	269.056	263.756	351.051	387.707
56-59	221.065	257.101	249.763	253.821	346.418	417.389

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens store modelbefolkning for 1993.